

השתיקה של יורי

כתבה: דורית אורגד

הוצאת הקיבוץ המאוחד 2017

הסיפור פורסם בהמשכים בכתב העת "אותיות"

על הספר

שני סיפורים משולבים זה בזה הם ציר העלילה של השתיקה של יורי.

האחד, סיפור עלייתם לארץ של איליש והוריו, הפרידה ממוסקבה. ותהליך הקליטה בארץ.

הסיפור השני הוא סיפור חידה, מיהו יורי ומדוע הוא שותק. לתוך סיפור הקליטה כנסת הדמות המסתורית של הילד האילם, אותו מאמצת הסבתא במוסקבה. עלילת הסיפור המורכבת מחברת לבסוף בין בני המשפחה וסודו של יורי האילם מתפנח .

פרס ע"ש דבורה עומר לעידוד פרסום היצירה לספרות ילדים ונוער הוענק

ליוצרת דורית אורגד על יצירתה " השתיקה של יורי "

נימוקי השופטים: סיפור לא שגרתי על חבלי הקליטה של הנער איליושה והוריו המוזיקאים, שעלו ארצה ממוסקבה לעיר אשדוד והתחילו בה את חייהם מחדש.

הסופרת אינה מציעה הנמקות פסיכולוגיות, כמו למשל, הסבר למשיכתה של הסבתא לילד יורי בחיפוש משמעות ורצון למלא את החלל שנוצר בחייה לאחר

עלייתו של נכדה. זהו ספר שיצית בילדינו את חדות הקריאה ."

מרץ 2017

למורה

כמו חלק גדול מספריה של דורית אורגד הספר מעורר שאלות נוקבות. אפשר לדבר על הקשיים בהגירה לארץ חדשה, על הרצון והתקווה להגיע למקום אחר לעומת המציאות, על התמודדות עם סביבה חדשה, אפשר לדבר על נתינה, על חברות ותמיכה וכי'וב. כמו כן אפשר לדבר על הדרך שבה בונה הספר את העלילה ואת הדמויות.

הפעלות

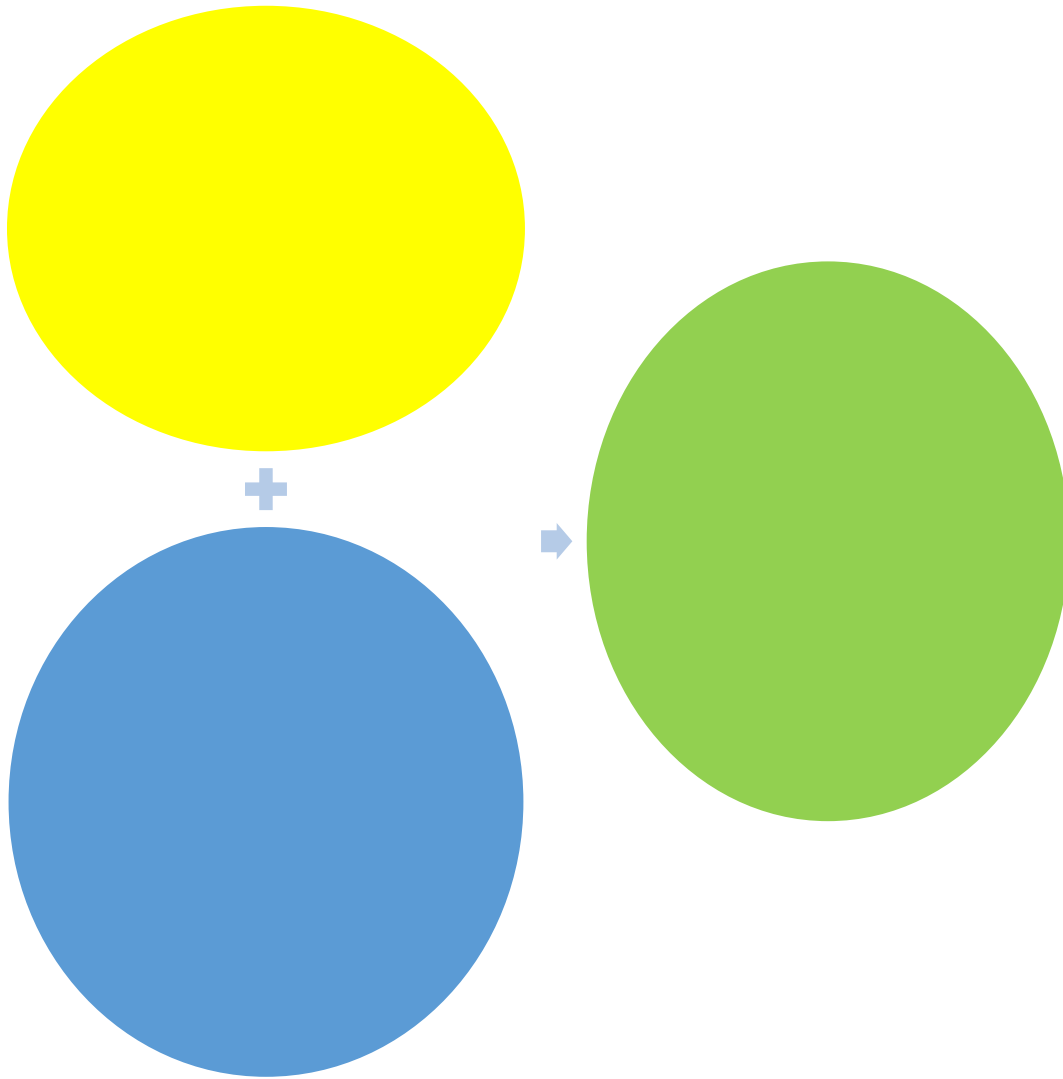
דמויות

לפניכם רשימת הדמויות בספר: דמויות ראשיות ומשניות, מבוגרים וילדים.

איליש, הורי איליש, (אלכס ולאריסה ברוכוביץ), סבתא של איליש (יאנה בורוכוביצה), יורי, אנטולי, הורי אנטולי (סרגי וסוניה לופטין), אורי, אבא של אורי (יוסי סוקולסקי), הדוד של אורי (גרשון, גנדי), יעל, אניקה קאדאם, משפחת גמליאל.

תרשים הדמויות בסיפור ומקומן בעלילה

- למעגל **הצהוב** הכניסו את שמות הדמויות המתייחסות ליורי.
 - למעגל **הכחול** הכניסו את שמות הדמויות המתייחסות לעליה של איליש ומשפחתו לישראל.
 - למעגל **הירוק** הכניסו את שמות הדמויות המתייחסות לשני הסיפורים: עלילת יורי ועלילת העליה לארץ.
- אתם יכולים להוסיף עוד דמויות שנראות לכם חשובות בכל מעגל ושלא הופיעו ברשימה.

מה אתם יכולים לומר על מקומן של הדמויות והשתלבותן בתוך עלילת הסיפור?

עלילת הסיפור

בספר זה ישנן שתי עלילות בולטות המשלימות זו את זו.

- ספרו בקצרה את סיפור העלייה של איליש.
- ספרו בקצרה את סיפורם של סבתא ויורי.
- היכן ומתי נפגשות שתי עלילות הסיפור?
- מדוע נקרא הספר בשם "השתיקה של יורי"?

הדמויות והעלילה

כל אחת מהדמויות המוזכרות כאן מאפשרת לעלילה להתפתח לשיא ולפתרון

- מה תפקידו של איליש כמקדם את העלילה?
- מה תפקידה של סבתא כמקדמת את העלילה?
- מה תפקידו של יורי כמקדם את העלילה?

הדמויות זו מול זו

כמו ריבוי סיפורים המשתלבים או לעיתים משיקים זה לזה, ישנן גם דמויות המוצגות זו מול זו או זו בצד זו, וכך נוצרת השוואה ביניהן.

- העמידו את איליש ואנטולי זה מול זה והשוו ביניהם.

היעזרו בטבלה

הנושא	איליש	אנטולי
לימודים		
חברים		
הסתגלות		
משפחה		

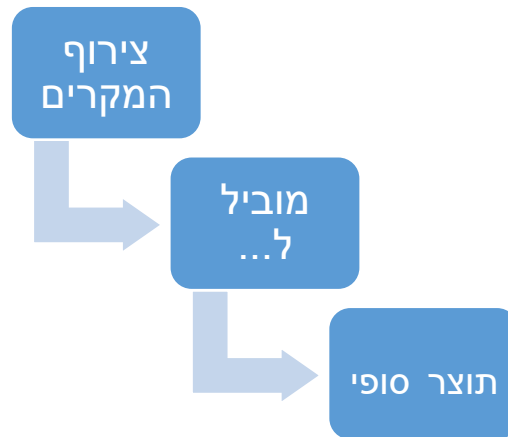
- אתם יכולים להוסיף עוד נושאים או לשנותם כרצונכם.
- אתם יכולים למצוא עוד זוגות של דמויות ולהעמידן זו מול זו.

צירופי מקרים

צירופי מקרים הם סוג של "הפתעות" שיוזם, כמובן, הסופר והן מניעות את העלילה.

בספר *השתיקה של יורי* ישנם לא מעט צירופי מקרים.

- רשמו את צירופי המקרים לפי התרשים הבא:

לדוגמה:

סבתא ואיליש מצילים את יורי ← סבתא מטפלת ביורי ← יורי מוצא את אביו (אפשר למצוא גם תוצר סופי אחר, במקרה זה סבתא עולה לארץ)

- מצאו לפחות שלושה צירופי מקרים בספר.

דיון בנושא של צירוף מקרים בספר

(רצוי שדיון זה יתקיים עם מנחה)

התארגנו לקבוצה קטנה, או בזוגות וערכו דיון בנושא צירופי מקרים:

בדיון ענו על השאלה:

- כיצד משפיעים צירופי המקרים על עלילת הסיפור?

המפגשים של איליש עם בני גילו

ספרו על המפגשים של איליש עם כל אחד מבני גילו. מה מאפיין את כל אחד מהחברים ומה הוא תורם לקליטתו של איליש. ספרו גם כיצד התייחסו הוריו של איליש לחבריו.

- איליש ואורי
- איליש ואניקה
- איליש ואסף
- בניגוד לחברים אלה, החברות עם אנטולי מסוכנת לאיליש. תארו את המפגשים ביניהם.

משפחות ובתים

כל אחת מהמשפחות מייצגת דרך חיים שונה. תארו את המשפחות, את עיסוקיהם של בני המשפחה, את היחסים ביניהם ואת בתיהם.

- משפחתו של איליש,
- משפחתו של אנטולי
- משפחתה של אניקה
- משפחת גמליאל
- משפחתו של אורי

כיצד נקלטו העולים בארץ

- ספרו על מרכז הקליטה, ועל תהליך הקליטה של המשפחות בסיפור, על חיפוש עבודה, מגורים והשתלבות בחברה.
- אם אתם מכירים אנשים שעלו לארץ, או אתם ומשפחתכם עליתם לארץ, ספרו על הקליטה שלהם\שלכם.

פארק החולות באשדוד על פי הספר

ענו על אחת השאלות (היעזרו באתרים באינטרנט להרחבת הנושא):

- בעלי החיים בפארק,
 - הנופים בפארק.
 - המאבק לשימור הפארק
- אם יש לכם צילומים מהמקום, הביאו לכיתה.**

• תחקיר

הסופרת צריכה להיות בקיאה בתחומים רבים כדי לכתוב את ספרה, ולשם כך יש צורך בתחקיר.

- ערכו רשימה של התחומים שעליהם יש לדעתכם לערוך תחקיר כדי לכתוב את הספר (לדוגמה, החיים במוסקבה, העיר אשדוד, ועוד)

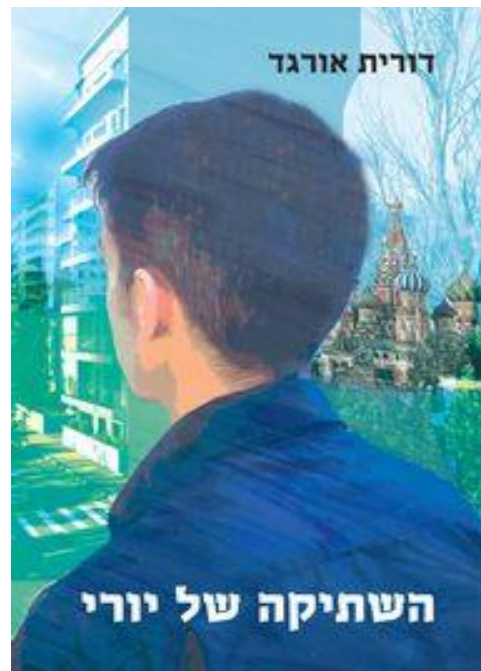
עטיפת הספר

עטיפת הספר היא המפגש הראשון עם הספר ויש לה חשיבות רבה. את עטיפת הספר איירה נורית צרפתי.

ענו

- מה תפקיד עטיפת הספר לדעתכם?
- מה לדעתכם צריכה להכיל עטיפת ספר טובה?

התבוננו באיור העטיפה

- תארו את עטיפת הספר: מהם הדימויים (הציורים) שעל העטיפה? כיצד הם מתקשרים לסיפור? מה דעתכם על הצבעים שבחרה המעצבת לעטיפה?

- מדוע, לדעתכם, בחרה המחברת להציג את הנער שבציור בגבו אל הקוראים?
- נסו לאייר עטיפה משלכם לספר זה.
- ערכו תצוגה לעטיפות בכיתה, והסבירו את העטיפה שעיצבתם.

הכינו:

ד"ר רחל עזוז

ד"ר איה מרבך

מחברות ספרי לימוד בחינוך לשוני